

Gniezno, dnia 8.09.2022 r.

SZANOWNI RODZICE

Zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom i młodzieży stanowi podstawowe zadanie, przed którymi stoją rodzice, nauczyciele oraz Policja. Wraz z rozwojem dziecka i jego samodzielności musimy coraz bardziej liczyć się z koniecznością wyposażania go w umiejętność przewidywania zagrożeń, unikania ich, a jeśli już zaistnieją – w zdolność do radzenia sobie z trudną sytuacją. Statystyki policyjne dowodzą, iż dzieci i młodzież ze względu na swoje predyspozycje psychofizyczne oraz wychowanie w poczuciu ufności do otaczającego je świata, coraz częściej stają się ofiarami jak i też sprawcami przestępstw. Mając to na uwadze Wydział Prewencji Komendy Powiatowej Policji w Gnieźnie realizuje, wzorem lat ubiegłych, program prewencyjny „Bezpieczna Szkoła”, którego celem jest prowadzenie szeroko rozumianej profilaktyki wiktymologicznej – uczenia dzieci i młodzieży unikania zagrożeń, a także edukacja rodziców i nauczycieli w zakresie wychowania i promowania postaw pomagających w zachowaniu bezpieczeństwa. Program ten adresowany jest do uczniów szkoły podstawowej oraz ich rodziców.

Szczególny obowiązek reagowania na niepokojące sygnały zachowania uczniów spoczywa na nauczycielach. Szkoła z racji powszechnego charakteru i funkcji jest terenem, na którym w różnym stopniu i w różnej postaci ujawniają się niemal wszystkie nurtujące młodzież problemy. Szkoła zobowiązana jest do wczesnego rozpoznawania niedostosowania społecznego i podejmowania stosownych oddziaływań wychowawczych, profilaktycznych, a wobec uczniów niedostosowanych – działań interwencyjnych.

Podstawowym aktem prawnym regulującym zasady postępowania Policji z nieletnimi sprawcami czynów karalnych oraz zagrożonymi demoralizacją jest **Ustawa z dnia 9 czerwca 2022 o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich, według której obowiązek niezwłocznego zawiadomienia Sądu Rodzinnego lub Policji spoczywa na Dyrekcji Szkoły.** Zawiadomienie takie może zostać dokonane w formie, a więc np. pisemnie, ustnie czy telefonicznie i winno zawierać dane kontaktowe do opiekunów objętych nadzorem.

Uczniowie 17 – letni i starsi za popełnienie przestępstwa lub wykroczenia odpowiadają na zasadach określonych w Kodeksie postępowania karnego oraz Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia czyli ponoszą odpowiedzialność jak osoby dorosłe.

W myśl przepisów **czynem karalnym** jest czyn zabroniony przez Ustawę jako **przestępstwo** (np. rozbój, udział w bójce, pobicie, uszkodzenie ciała, kradzież, znęcanie się – przemoc w grupie, znieważenie nauczyciela, posiadanie i rozprowadzanie środków odurzających) oraz wszystkie wykroczenia z Kodeksu Wykroczeń. Z kolei **demoralizacja** to pewien proces odchodzenia od obowiązujących w społeczeństwie wartości moralnych, a przejawiających się poprzez:

- popełnienie czynu zabronionego,
- systematyczne uchylanie się od obowiązku szkolnego lub kształcenia zawodowego,
- używanie alkoholu lub innych środków odurzających,
- uprawianie nierządu, włóczęgostwo, ucieczki z domu,
- udział w grupach przestępczych.

Zgodnie z Ustawą w każdym przypadku popełnienia czynu karalnego przez ucznia, który nie ukończył 17 lat (lub ujawnienia demoralizacji do 18 roku życia) można zawiadomić Policję lub Sąd Rodzinny, a w przypadku popełnienia przestępstwa przez ucznia, który ukończył 17 rok życia Prokuratora lub Policję.

W prezentowanej ustawie dodano możliwość zastosowania środków oddziaływania wychowawczego również przez Dyrektora placówki oświatowej wobec nieletniego, który dokonał czynu karalnego lub przejawiającego symptomy

demoralizacji. Odnosi się do tego art 4 ust. 4 Ustawy o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich z dnia 9 czerwca 2022 r.

Wynika to również z art. 240§ 1 kodeksu karnego, który przewiduje odpowiedzialność za nie zawiadomienie o przestępstwie. Liczymy na zrozumienie i współpracę

Opracowano w Zespole Prewencji Kryminalnej, Nieletnich i Patologii KPP w Gnieźnie.

PODSTAWY PRAWNE PODEJMOWANIA DZIAŁAŃ INTERWENCYJNYCH

Ustawa z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich.

- Art. 4. 1. Każdy, kto stwierdzi istnienie okoliczności świadczących o demoralizacji nieletniego, w szczególności dopuszczenie się czynu zabronionego, naruszanie zasad współżycia społecznego, uchylenie się od obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki, używanie alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych, ich prekursorów, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych, zwanych dalej „substancją psychoaktywną”, uprawianie nierządu, ma społeczny obowiązek odpowiednio przeciwdziałać temu, a przede wszystkim zawiadomić o tym rodziców lub opiekuna nieletniego, szkołę, sąd rodzinny, Policję lub inny właściwy organ.
2. Każdy, dowiedziawszy się o dopuszczeniu się przez nieletniego czynu karalnego, ma społeczny obowiązek zawiadomić o tym sąd rodzinny lub Policję.
3. Instytucje państwowe i samorządowe oraz publiczne i niepubliczne szkoły i placówki oświatowe, które w związku ze swoją działalnością dowiedziały się o dopuszczeniu się przez nieletniego czynu zabronionego wyczerpującego znamiona przestępstwa ściganego z urzędu lub przestępstwa skarbowego, są obowiązane niezwłocznie zawiadomić o tym sąd rodzinny lub Policję oraz przedsięwziąć niezbędne czynności, aby nie dopuścić do zatarcia śladów i dowodów popełnienia czynu zabronionego.
4. W przypadku gdy nieletni wykazuje przejawy demoralizacji lub dopuścił się czynu karalnego na terenie szkoły lub w związku z realizacją obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki, dyrektor tej szkoły może, za zgodą rodziców albo opiekuna nieletniego oraz nieletniego, zastosować, jeżeli jest to wystarczające, środek oddziaływania wychowawczego w postaci pouczenia, ostrzeżenia ustnego albo ostrzeżenia na piśmie, przeproszenia pokrzywdzonego, przywrócenia stanu poprzedniego lub wykonania określonych prac porządkowych na rzecz szkoły. Zastosowanie środka oddziaływania wychowawczego nie wyłącza zastosowania kary określonej w statucie szkoły. Przepisu nie stosuje się w przypadku, gdy nieletni dopuścił się czynu zabronionego wyczerpującego znamiona przestępstwa ściganego z urzędu lub przestępstwa skarbowego.
5. W przypadku gdy organ uprawniony do przeprowadzenia czynności wyjaśniających według przepisów ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2022 r. poz. 1124) stwierdzi, że nieletni dopuścił się czynu karalnego wyczerpującego znamiona wykroczenia, może zastosować, jeżeli jest to wystarczające, środek oddziaływania wychowawczego w postaci pouczenia, zwrócenia uwagi, ostrzeżenia, przywrócenia stanu

poprzedniego lub zawiadomienia rodziców albo opiekuna nieletniego lub szkoły, do której nieletni uczęszcza.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie

Art. 12. *Podejrzenie popełnienia przestępstwa*

1. Osoby, które w związku z wykonywaniem swoich obowiązków służbowych lub zawodowych powzięły podejrzenie o popełnieniu ściganego z urzędu przestępstwa z użyciem przemocy w rodzinie, niezwłocznie zawiadamiają o tym Policję lub prokuratora.
2. Osoby będące świadkami przemocy w rodzinie powinny zawiadomić o tym Policję, prokuratora lub inny podmiot działający na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego

Art. 304. KPK *Obowiązek zawiadomienia o przestępstwie*

- § 1. Każdy, dowiedziawszy się o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu, ma społeczny obowiązek zawiadomić o tym prokuratora lub Policję.
- § 2. Instytucje państwowe i samorządowe, które w związku ze swą działalnością dowiedziały się o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu, są obowiązane niezwłocznie zawiadomić o tym prokuratora lub Policję oraz przedsięwziąć niezbędne czynności do czasu przybycia organu powołanego do ścigania przestępstw lub do czasu wydania przez ten organ stosownego zarządzenia, aby nie dopuścić do zatarcia śladów i dowodów przestępstwa.

Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny

Art. 231. KK *Nadużycie uprawnień przez funkcjonariusza publicznego*

- § 1. Funkcjonariusz publiczny, który, przekraczając swoje uprawnienia lub nie dopełniając obowiązków, działa na szkodę interesu publicznego lub prywatnego, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

Art. 240. KK *Karalne niezawiadomienie o czynie zabronionym*

- § 1. Kto, mając wiarygodną wiadomość o karalnym przygotowaniu albo usiłowaniu lub dokonaniu czynu zabronionego określonego w art. 118, 118a, 120–124, 127, 128, 130, 134, 140, 148, 163, 166, 189, 252 lub przestępstwa o charakterze terrorystycznym, nie zawiadamia niezwłocznie organu powołanego do ścigania przestępstw, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.
- § 2. Nie popełnia przestępstwa określonego w § 1, kto zaniechał zawiadomienia, mając dostateczną podstawę do przypuszczenia, że wymieniony w § 1 organ wie o przygotowywanym, usiłowanym lub dokonanym czynie zabronionym; nie popełnia przestępstwa również ten, kto zapobiegł popełnieniu przygotowywanego lub usiłowanego czynu zabronionego określonego w § 1.
- § 3. Nie podlega karze, kto zaniechał zawiadomienia z obawy przed odpowiedzialnością karną grożącą jemu samemu lub jego najbliższemu.